

Інноваційні художні техніки обробки деревини у декоративно-ужитковому мистецтві

Анотація. У статті виявлено і розкрито інноваційні техніки і технології, які можуть вдосконалити процес та результати роботи митця в галузі декоративно-ужиткового мистецтва з деревини.

Ключові слова: обробка деревини, художні техніки, декоративно-ужиткове мистецтво.

Abstract. The article identifies and discloses innovative techniques and technologies that can improve the process and results of an artist's work in the field of decorative and applied wood art.

Keywords: wood processing, artistic techniques, decorative and applied art.

Художня обробка деревини є одним із найдавніших видів декоративно-прикладного мистецтва. Вона не втратила своєї вагомості в наш час. Вміння працювати з деревиною не тільки пробуджує історичну та культурну пам'ять, поєднує нас з традиціями наших пращурів а також відображує сучасні тенденції в мистецтві та захоплює митців різного віку.

У декоративно-ужитковому мистецтві існує потреба в пошуку та використанні інноваційних художніх технік обробки деревини. Незважаючи на традиційні методи, які використовуються у цій галузі, існують певні проблеми, які вимагають нових підходів. Багато сучасних виробів декоративно-ужиткового мистецтва з дерева мають схожий вигляд через застосування традиційних технік обробки. Це призводить до втрати індивідуальності та оригінальності виробів. Традиційні методи обробки деревини можуть обмежувати творчий потенціал митців у створенні складних інтер'єрних або предметів побуту а також бути шкідливими для навколишнього середовища через використання хімічних речовин або інших негативних матеріалів.

Тому, вирішення цих проблем потребує впровадження інноваційних технік обробки деревини у декоративно-ужитковому мистецтві, спрямованих на створення унікальних, екологічно чистих та ефективних виробів з дерева.

Проблему пошуку нових художніх технік досліджували мистецтвознавці Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є., різьбяр по дереву Афанасьєв А. Ф., вчитель трудового навчання Руднік С. І. Любешівської школи, професор УДПУ імені Павла Тичини Терещук А. І., методист Шевченківського науково-методичного центру у місті Києві Мороз О. М.

Провести аналіз і розглянути основні інноваційні художні техніки обробки деревини, які застосовуються в сучасному декоративно-ужитковому мистецтві.

Декоративно-ужиткове мистецтво з деревини завжди привертало увагу своєю натуральністю, теплом і естетичністю. Проте в сучасному світі, де швидко розвиваються технології та змінюються смаки споживачів, існує постійна потреба у новаціях у цій галузі. Інноваційні художні техніки обробки деревини в декоративно-ужитковому мистецтві можуть не лише збагатити арсенал майстерності митця, а й зробити вироби більш оригінальними, функціональними та відповідними сучасним вимогам.

На сьогодні існує безліч інноваційних художніх технік обробки деревини, які можуть бути використані в декоративно-ужитковому мистецтві для створення унікальних та захоплюючих виробів.

Технологія обробки дерев'яних матеріалів (ДВП, фанера) яка у більшості випадків у декоративно –ужитковому мистецтві представлена простим випилюванням лобзиком може бути доповнена новою технікою – декупаж (Рис.1).

Декупаж - рукодільна техніка, що являє собою мистецтво прикрашення предметів шляхом наклеювання вирізок кольорового паперу в поєднанні зі спеціальними ефектами. Таким чином, можна створити ефект розпису або інкрустації на найрізноманітніших предметах: посуді, меблях, прикрасах, інтер'єрних дрібницях. Декупаж є одним з найпопулярніших видів рукоділля, так як він дозволяє проявити себе у творчості, не володіючи при цьому художніми навичками. Крім того, при декупажі часто використовують допоміжні техніки: золочення, розпис, рельєфний декупаж, зістарювання (в тому числі, за допомогою кракелюрного лаку).

Рис.1 Техніка Декупаж

Для декупажу можна використовувати різні картинки - наприклад вирізки з журналів, газет. Найчастіше майстри використовують спеціальні паперові серветки, карти або рисовий папір для декупажу. Ці матеріали тонкі, добре вбирають лак та лягають на дерев'яну поверхню без додаткової обробки. Асортимент серветок, карт та рисового паперу дуже різноманітний, але найчастіше зустрічаються ретро-мотиви, зображення у вікторіанському та бароко стилях, квіткові візерунки. Також у продажу є термоплівка для вільного декору. За допомогою лазерного принтера на ній можна роздрукувати потрібний малюнок та перенести його на поверхню для декорування. Перевагою техніки декупажу є те, що вона не висуває особливих вимог до оснащення майстерень спеціальним устаткуванням та обладнанням [1].

Технологія оздоблення виробів художнім випалюванням (пірографія), що представлена технікою фігури Ліхтенберга, може стати цікавинкою для майстрів декоративно-ужиткового мистецтва. Це особливі фрактальні форми, які утворюються в діелектричних матеріалах при проходженні через них електричного розряду (Рис.2). У природі можна зустріти схожі форми після удару блискавки на землі, а також у багатьох інших місцях, де процеси проходять ряд точок біфуркації, що визначають їх розвиток, наприклад у формуванні русел річок, гірських схилів, берегових ліній, зростанні кристалів. Фігури Ліхтенберга можуть бути отримані в практично будь-якому діелектрику, але найбільш ефектним варіантом є утворення в дереві. Кожна з фігур унікальна, оскільки шлях розвитку вугільного шару формується випадковим чином і ніколи не повторюється [5].

Техніка маркетрі та японське мистецтво йосегі можуть стати аналогом технології оздоблення мозаїкою. Маркетрі - це спеціальна техніка виготовлення дерев'яних мозаїк, виконується на основі натурального шпону, який викладається шматками для досягнення цікавого художнього ефекту (Рис.4). Слід зазначити, що деревина з різними дефектами надає свою неповторність і своєрідність кожному предмету. Вироби, виконані із застосуванням техніки маркетрі, відрізняються теплою колірною гамою й створюють особливий затишок у приміщенні. Використання техніки маркетрі можна назвати ювелірною ручною роботою, що вимагає терпіння й акуратності. [4].

Рис.2 Техніка випалювання (поліграфія) фігури Ліхтенберга

Рис.3 Техніка Маркетрі

Йосегі - унікальний вид декоративного мистецтва. З брусочків різних сортів дерева, що відрізняються великою колірною гамою вирізають елементи необхідної довжини, які потім склеюються разом, утворюючи геометричний візерунок (рис. 4). В кінці процесу їх нарізають на тонкі дерев'яні пластини, які потім приклеюють на шкатулки та інші дерев'яні вироби. Існує два види виконання цієї техніки: хайкі-моно— коли готові композиції з брусків використовуються для виготовлення предметів декору, посуду і меблів, і саші-моно — коли застосовується тільки тонкий шар мозаїки для декорування різних поверхонь[7].

Куміко – це технологія створення дерев'яного полотна, що складається з сотень, тисяч маленьких елементів, з'єднаних між собою (Рис.4). Це набір геометричних малюнків, осередків, які постійно повторюються і нагадують бджолині соти. Всі ці дерев'яні брусочки вписані в рамку, яка утримує їх разом. Цей вид декоративно-прикладного мистецтва зародився в Китаї, а японські майстри запозичили ідею і довели до досконалості. Всі деталі вирізаються з дерева і збираються вручну. Крім уміння працювати з деревом майстер куміко повинен ще бути посидючим перфекціоністом, тому що тисячі маленьких брусків мозаїки повинні бути точно вирізані. Особливість куміко — це унікальність, і кожен виріб є

ексклюзивний. Навіть якщо зробити два вироби за одним шаблоном, використовуючи одні й ті ж породи дерева, вони будуть відрізнятися [6].

Рис.4 Техніка Йосегі

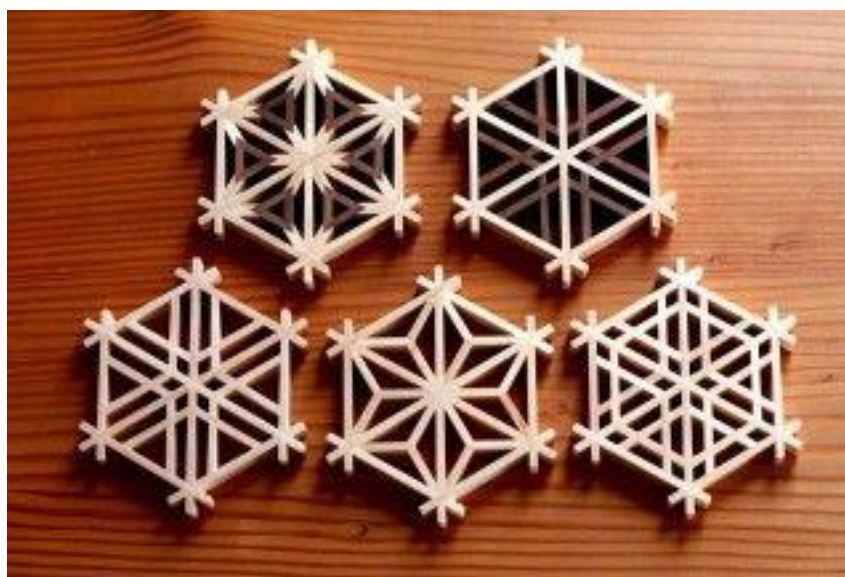

Рис.4 Японська технологія Куміко

Епоксидна смола – це сучасне диво, неймовірно універсальна та міцна речовина, яка є справжньою знахідкою у світі рукоділля. Завдяки своєму прозорому та глянцевому вигляду епоксидна смола надає будь-якому твору нотки сучасної вишуканості. Матеріалу можна надати будь-якої форми, що дозволяє майстрам реалізувати безмежні можливості

У сфері декоративно ужиткового мистецтва поєднання дерева та епоксидної смоли підкорило художній світ. Цей чарівний тандем природи та синтетичного матеріалу породило чудові шедеври, які покращують естетику будь-якого будинку. Крім того, вироби з дерева та епоксидної смоли не просто слугують прикрасою, але й виконують практичні функції, наприклад, декоративні панно (Рис.5), таці для їжі чи кухонні дошки [2].

Рис.5 Декоративне панно «Соти» (приклад поєднання дерева і епоксидної смоли)

Одне з найпопулярніших застосувань дерева та епоксидної смоли – створення річкових столів. Ці унікальні шедеври мають дизайн у вигляді річки, створений заливкою різнобарвної епоксидної смоли між двома дерев'яними плитами. Смола, ніби струминний потік, звивається по дереву, створюючи привабливий візуальний ефект. Кожен річковий стіл є свідченням майстерності митця та приголомшливої краси, яка може виникнути внаслідок злиття дерева та епоксидної смоли [2].

Поєднання дерева та епоксидної смоли відкриває нескінченні можливості персоналізації, дозволяючи майстрам демонструвати свою творчість та створювати унікальні вироби з дерева, які прикрасять будь-який житловий простір.

Інноваційні художні техніки обробки деревини в декоративно-ужитковому мистецтві є важливим напрямком розвитку, який відкриває нові можливості для творчості та виразності. Це дає можливість майстрам втілювати свої творчі ідеї в життя, використовуючи нові методи, матеріали та технології, створювати нестандартні форми, текстури та дизайн, експериментувати зі складними формами та структурами деревини. І незважаючи на інновації, важливо зберігати та передавати традиційні методи обробки деревини, щоб зберегти культурну спадщину та ремісницьку майстерність.

Висновки. Отже, інноваційні художні техніки обробки деревини в декоративно-ужитковому мистецтві є важливим елементом сучасного творчого процесу, який сприяє розвитку і трансформації мистецтва, що спонукає нас до подальших досліджень та творчого експериментування у цій захоплюючій галузі.

Список використаних джерел:

1. Бабчук Ю. М., Зух М. О., Висоцький Д. В. Сучасні напрями та особливості створення hand made декору для дизайну інтер'єру. *Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва : теорія, досвід, проблеми : збірник наукових праць*. Вінниця : ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2023. Вип. 6. С. 220-224.

2. Бабчук Ю.М., Алексеева А.Ю., Микитин А.Я. Особливості застосування епоксидної смоли в декоративно-ужитковому мистецтві та предметах інтер'єру. *Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць*. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2022. Вип. 5. С 172-175.

3. Куміко зайку - декоративна технологія з Японії // веб сайт. URL:<https://hobylerom9.blogspot.com/2018/11/blog-post.html> (дата звернення: 20.03.2024).

4. Технологія маркетрі для створення вишуканого декору // веб сайт. URL: <https://vikna.if.ua/sikavo/92096/view> (дата звернення: 20.03.2024).

5. Фігури Ліхтенберга // веб сайт. URL:<https://moyaosvita.com.ua/fizuka/figuri-lihtenberga/> (дата звернення: 20.03.2024).

6. Японські техніки роботи з деревом // веб сайт. URL:<https://derevynnyk.com/4-yaponski-tehniku-roboty-z-derevom/> (дата звернення: 20.03.2024).